

Határozatok Tára

C-649/19. sz. ügy

**IR
elleni
büntetőeljárás**

(a Spetsializiran nakazatelen sad [Bulgária] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

A Bíróság ítélete (ötödik tanács), 2021. január 28.

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2012/13/EU irányelv – 4–7. cikk – Az I. és a II. mellékletben szereplő, jogokról szóló írásbeli tájékoztató – 2002/584/IB kerethatározat – Tájékoztatáshoz való jog a büntetőeljárás során – A jogokról szóló írásbeli tájékoztató az őrizetbe vételkor – A vádlottnak az ellene emelt váddal kapcsolatos tájékoztatáshoz való joga – Az ügy anyagaiba való betekintés joga – Európai elfogatóparancs alapján a végrehajtó tagállamban őrizetbe vett személy”

1. *Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Tájékoztatáshoz való jog a büntetőeljárás során – 2012/13 irányelv – Az őrizetbe vett vagy fogva tartott gyanúsítottak vagy vádlottak jogai – A terheltnek a jogokról szóló írásbeli tájékoztató őrizetbe vételkor történő kézhezvételéhez való joga – A vádlottnak az ellene emelt váddal kapcsolatos tájékoztatáshoz való joga – Az ügy anyagaiba való betekintés joga – E jogok személyi hatálya – Európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek – Kizártság (2012/13 európai parlamenti és tanácsi irányelv, (14), (27), (39) preambulumbekkezdés, 1. cikk, 4. cikk, (3) bekezdés, 5. cikk, 6. cikk, (2) bekezdés, 7. cikk, (1) bekezdés, I. és II. melléklet; a 2009/299 kerethatározattal módosított 2002/584 tanácsi kerethatározat)*

(lásd: 48., 49., 53–58., 61., 62. pont és a rendelkező rész 1. pontja)

2. *Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló kerethatározat – Az európai elfogatóparancs tartalma és formája – Az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyekkel közölt információk terjedelme – A szabadsághoz való jog és a hatékony jogorvoslathoz való jog megsértése – Hiány (Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 6. és 47. cikk; a 2009/299 rendelettel módosított 2002/584 tanácsi kerethatározat, 8. cikk, (1) bekezdés, és melléklet; 2012/13 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 4. cikk, 6. cikk, 7. cikk, és II. melléklet)*

(lásd: 73., 74., 76–81., 46. pont és a rendelkező rész 2. pontja)

Összefoglalás

A Spetsializirana prokuratura (szakosított ügyészség, Bulgária) IR-rel szemben adózási bűncselekmények elkövetése céljából létrejött bünszervezetben való részvétel vádjával indított büntetőeljárást. A büntetőeljárás előkészítő szakaszában IR-t mint „vádlottat” csak bizonyos jogairól tájékoztatták. Ugyanakkor a büntetőeljárás bírósági szakaszának 2017. február 24-i kezdetén IR tartózkodási helyét nem lehetett megállapítani. 2017 áprilisában a Spetsializirana nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) elrendelte előzetes letartóztatásba vételét, ami a nemzeti elfogatóparancsnak felel meg. 2017 májusában IR-rel szemben – akit továbbra sem találtak meg – európai elfogatóparancsot bocsátottak ki. Mindazonáltal a Spetsializirana nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság), mivel kétségei voltak ezen európai elfogatóparancs uniós joggal való összeegyeztethetőségét illetően, visszavonta azt.

Mivel e bíróság úgy döntött, hogy IR-rel szemben új európai elfogatóparancsot bocsát ki, pontosításokat szeretne kapni az említett elfogatóparancshoz csatolandó információkról a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló irányelv (a továbbiakban: 2012/13 irányelv)¹ által biztosított jogok tiszteletben tartásának biztosítása érdekében. Konkrétabban tudni szeretné, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek hivatkozhatnak-e a 2012/13 irányelvben kifejezetten említett jogokon túl „az őrizetbe vett vagy fogva tartott gyanúsítottak[at] és vádlottak[at]” ezen irányelv értelmében megillető jogokra. Amennyiben e kérdésre nemleges válasz adandó, a Spetsializirana nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározatnak² az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 6., illetve 47. cikkében biztosított szabadsághoz való joggal és hatékony jogorvoslathoz való joggal összefüggésben értelmezett érvényességével kapcsolatban tesz fel kérdést. Az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyekkel az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat alapján közölt információk ugyanis korlátozottabbak, mint a 2012/13 irányelv értelmében az őrizetbe vett vagy fogva tartott gyanúsítottakkal vagy vádlottakkal közölt információk, így felmerül a kérdés, hogy az előbbi személyek számára nem válik-e lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé a velük szemben kibocsátott elfogatóparancs megtámadása.

A Bíróság álláspontja

Elsősorban a Bíróság megerősíti, hogy az őrizetbe vett vagy fogva tartott gyanúsítottak vagy vádlottak 2012/13 irányelvben előírt jogai nem vonatkoznak az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyekre. E jogok között szerepel többek között a jogokról szóló írásbeli tájékoztatónak az őrizetbe vételkor történő kézhezvételéhez való jog, amely tájékoztatónak tartalmaznia kell az őrizetbe vétel elleni panasztételnek, a fogva tartás felülvizsgálata kezdeményezésének, illetve az ideiglenes szabadlábra helyezés kérelmezésének lehetőségeire vonatkozó információkat.³ Köztük szerepel továbbá a vádlottnak az ellene emelt

¹ A büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2012. L 142., 1. o.; helyesbítés: HL 2019. L 39., 28. o.).

² A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű kiadása 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: 2002/584 kerethatározat).

³ Lásd a 2012/13/EU irányelv 4. cikkét, különösen annak (3) bekezdését.

váddal kapcsolatos tájékoztatáshoz való joga,⁴ valamint az ügy azon anyagaiba való betekintés joga,⁵ amelyek nélkülözhetetlenek az őrizetbe vétel vagy a fogva tartás jogszerűségének vitatásához.

A Bíróság ezen következtetés levonásához – annak megállapítását követően, hogy a 2012/13 irányelv rendelkezései szövegének elemzése önmagában nem teszi lehetővé annak meghatározását, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek az ezen irányelv értelmében őrizetbe vett vagy fogva tartott azon gyanúsítottak és vádlottak körébe tartoznak-e, akikre az említett jogok vonatkoznak – először is elemzi e rendelkezések szöveggörnyezetét. E tekintetben megjegyzi, hogy a 2012/13 irányelv tartalmaz más olyan rendelkezéseket, amelyek kifejezetten az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyek jogaira vonatkoznak.⁶ Ezenkívül a 2012/13 irányelvben az őrizetbe vett vagy fogva tartott gyanúsítottakat vagy vádlottakat illető utalások minden olyan helyzetre vonatkoznak, amikor egy gyanúsítottat vagy vádlottat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJE) 5. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében a szabadságától megfosztanak.⁷ Márpedig ez a helyzet különbözik az EJE-ben említett azon helyzettől, amikor olyan személy törvényes letartóztatásáról vagy őrizetbe vételéről van szó, akivel szemben kiutasítási vagy kiadatási eljárás van folyamatban,⁸ ami az európai elfogatóparancs mechanizmusának felel meg. A Bíróság szerint ebből az következik, hogy az őrizetbe vett vagy fogva tartott gyanúsítottakra vagy vádlottakra vonatkozó rendelkezések nem vonatkoznak az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából őrizetbe vett személyekre.

Másodszor, a Bíróság megállapítja, hogy ezt az értelmezést az is alátámasztja, hogy a 2012/13 irányelv célja kettős.⁹ Egyfelől ugyanis ez az irányelv megállapítja a gyanúsítottak vagy vádlottak tájékoztatására vonatkozó minimumkövetelményeket annak érdekében, hogy lehetővé tegye számukra a védelemre való felkészülést, és biztosítsa az eljárás tisztességes jellegének megőrzését. Másfelől az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos eljárás azon sajátosságainak megőrzésére is irányul, amelyet az átadási eljárás egyszerűsítésére és meggyorsítására irányuló törekvés jellemez.

Másodszorban a Bíróság megerősíti az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározatnak a Charta 6. cikkében rögzített szabadsághoz való joggal, illetve a 47. cikkében rögzített hatékony jogorvoslathoz való joggal összefüggésben értelmezett érvényességét.

E tekintetben a Bíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy mivel az európai elfogatóparancs kibocsátása sértheti az érintett személy szabadsághoz való jogát, az eljárás és az alapvető jogok területén őt megillető jogok védelme magában foglalja, hogy a hatékony bírói jogvédelem követelményeinek megfelelő határozatot hozzanak a nemzeti elfogatóparancs kibocsátásakor, vagy pedig az európai elfogatóparancs kibocsátásakor.

⁴ Lásd a 2012/13/EU irányelv 6. cikkének (2) bekezdését.

⁵ Lásd a 2012/13/EU irányelv 7. cikkének (1) bekezdését.

⁶ Lásd a 2012/13 irányelv 5. cikkét. Lásd még ezen irányelv II. mellékletét, amely az európai elfogatóparancs alapján őrizetbe vettek részére átadandó, jogokról szóló írásbeli tájékoztató jellegű mintáját tartalmazza, amely különbözik az őrizetbe vett vagy fogva tartott gyanúsítottak és vádlottak rendelkezésére bocsátandó, az ezen irányelv I. mellékletében meghatározott és a 2012/13 irányelv 4. cikkében említett írásbeli tájékoztató jellegű mintájától.

⁷ Lásd a 2012/13 irányelv (21) preambulumbekendését.

⁸ Lásd az EJE 5. cikke (1) bekezdésének f) pontját.

⁹ Lásd az irányelv (14), (27) és (39) preambulumbekendésével összefüggésben értelmezett 1. cikkét.

A Bíróság hangsúlyozza továbbá, hogy a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparanccsal érintett személy az átadásakor a 2012/13 irányelv értelmében vett „vádlott” jogállást szerez. Ily módon e pillanattól kezdve megilleti az ezen jogálláshoz kapcsolódó jogok összessége, így felkészülhet a védekezésre, valamint biztosítva van számára az eljárás tisztességes jellege.

Egyrészt az átadást megelőző időszakot illetően a Bíróság megjegyzi, hogy az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat azt írja elő, hogy az európai elfogatóparancsnak tartalmaznia kell a bűncselekmény jellegére és jogi minősítésére, valamint a bűncselekmény elkövetése körülményeinek ismertetésére vonatkozó információkat.¹⁰ Márpedig ezek az információk lényegében megfelelnek a 2012/13 irányelv által a gyanúsítottnak vagy a vádlottnak az ellene emelt váddal kapcsolatos tájékoztatáshoz való jogára vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott információknak.¹¹ Másrészt a Bíróság emlékeztet arra, hogy a hatékony bírói jogvédelemhez való jog nem követeli meg, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozattal szemben biztosított jogorvoslati jogot az érintett személy az átadása előtt gyakorolhassa. Következésképpen a hatékony bírói jogvédelemhez való jog megsértése nem következhet pusztán abból a körülményből, hogy az érintett személyt nem tájékoztatták a kibocsátó tagállamban rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről, és csak az e tagállam illetékes hatóságainak történő átadását követően kap betekintést az ügy irataiba.

¹⁰ Lásd az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének d) és e) pontját.

¹¹ Lásd a 2012/13 irányelv 6. cikkét.